

ЖИТТЯ і СЛОВО

МІСЯЧНИК.

І. Статіського, 24.

Бібліотека

Н. П. Тов. і. м. Шевченка

Іх посилки: Drohobycz, skrzynka pocztowa 6.

рахункових переказів: Adm. „ŻYTTIA і SŁOWO“
Drohobycz, konto rozrachunkowe nr. 3.

ЗМІСТ. В V. річницю Кривавого Протесту. Геть зі сталінізмом із роб. руху. Політика націоналістичного табору. Укр. робітництво та їхні організації в Канаді. Зі спроб відбудови незалежного руху. ІПУ вбило секретара IV. Інтернаціоналу. Смерть Отто Бауера. Арештування Крупської Чанг-Ку-Фенг і сталінська преса „Крапка наді“ укр. фашизму. ФІВ-ївської друзі голубівщини. Голуба „етика“ „Сел. Вістий“. УПНС.

В V. річницю Кривавого Протесту.

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ
МИКОЛА СКРИПНИК
МИКОЛА СТРОНСЬКИЙ

„Пройдуть роки: один, два, десять, двадцять - і, повірте мені, невідомий ворог помститься. Я вже зараз бачу як мислі мого великого вчителя стогнуть під непосильною вагою бруду й маклерського перекручування. Світова сволоч, що пролізе в святе святих, сховається там за його ім'ям і зробить із нього брудне знаряддя, яким і одкидатиме людськість назад. І колиб я мав хоч крихту надії, що можу боротися з цією сволочю, я бувби безсмертний“.

(М. Хвильовий: Повість про санат. зону).

І боровся. Вісім літ боровся з бюрократичною сталінською сволочю, що забруднювала і партію і пролетарську літературу. Знемагав, падав, вставав і боровся знову. Окружений з усіх боків не здався на ласку. Кулею бравнінга і струмком власної крові протестував проти насилля. Він — один з основоположників укр. пролетарської літератури, „салдат революції і його перо гострий багнет, який завше стоїть рошко прислухувався“, поет і письменник Микола Хвильовий.

Дав обмотати себе на старости літ сталінським маклерам і цілих 6 літ помагав їм „за совість“ розгромлювати все, що було цінніше в укр. пролетарському русі і в УСРР і у нас. Спостерігши куди воно йде, забунтував і важку помилку свою життя бобового окупив рубінами власної крові. Він старий більшовик, один з організаторів Перемоги Жовтня, Керівник УСРР Микола Скрипник.

* * *

Як муха в павучині, бився в тенетах бюрократії ІПУ він старий галицький соціаліст, комуністичний робітник Нафтового Басейну Микола Стронський, одинока ще мабуть чесна, але за мало рішуча людина в тодішній КПЗУ після сталінського розгрому. Бачив і глибоко переживав події, що йшли, але набраний агентами ІПУ на „радянське громадянство“ і прикріпленому до радянського консульату забракло сил до рішучого виступу. Вистріл його власного бравнінга випередив тільки мавзер ІПУ.

Геть зі сталінізмом із робітничого руху!*

(Славні письменники на услугах ІПУ)

Як тільки розпочалась війна на Далекому Сході, Сталін зараз започаткував злочинний похід проти своїх революційних противників у Китаю. Методи ті самі, що в Іспанії. Продаючи Чай-Кай-Ші, як і Неґрінові, продукти радянської промисловости по високій ціні, Сталін із так добутого доходу, оплачує своїх фальсифікаторів і наємних убивників. 5 жовтня 1937, у ню-йорському „Дейлі Воркер“ появилась телеграма з Шангаю, що обвинувачує китайських „троцькістів“ із Квансі, що вони ніби мають звязки з японським штабом. „Дейлі Воркер“ є органом ІПУ в Нью-Йорку, його шангайський коресподент є агентом ІПУ, що виконує постанови квітневого пленуму*). Поінформовані китайські джерела тимчасом вияснили, що в Квансі не було й нема „троцьківської“ організації („Сошіаліст Аппіл“, 16. жовня 1937.)

Але це не зміняє справи: шангайська телеграма вказує, що в Китаю розпочалась хвиля сфальшованих документів, пірвань „троцькістів“ і вбивств ізза вугла. У тюрмах Чан-Кай-Ші і давніше сиділо чимало відомих революціонерів. Їх життю загрожує з боку Сталіна безпосередня небезпека.

Канадійський комуніст Генрі Біті, впродовж чотирьох місяців брав участь в еспанських боях у ролі добровольця і висланий відтак самими міліціонерами в батьківщину, в ролі агітатора, оголосив недавно в пресі, як партія канадійських сталінівців заставляла його на прилюдних зборах розказувати про те, що „троцькісти в Іспанії розстрілюють ранених міліціонерів“. Якийсь час Біті виконував, по його власним словам, цей дивоглядний приказ, „підчиняючись партійній дисципліні“, то

*) Гляди: „Життя і Слово“ ч. 7—8, стаття п. н. „Геть зі сталінізмом“....

в рішенням того самого тайного пленуму, що ним керував Сталін. Тепер, коли Біті вирвався з отруйної атмосфери Комінтерну на свіже повітря, він проголошений, samozрозуміло, шпигуном і диверсантом і можливо навіть, що голова його високо оцінена. Сталінська братія багата на такі підприємства: технічні кошти на вбивство Гната Райса виносили 300 тисяч франків.

ГПУ оплачує десятки заграничних журналістів із школи Вальтера Дюранті і Люї Фішера, що мають замести сліди або виправдати докнані злочини. Хто вмів читати між стрічками, тому давно не в тайною, що дружньо-критичні двозначні телеграми і статті з Москви, підписані „незалежними“ іменами, часто з примітками „без цензури“, написані по суті, під диктат ГПУ і мають за завдання примирити світову прилюдну думку зі зловіщою фігурою кремлівського Каїна. Такого роду „незалежні“ журналісти відрізняються від панів Дюранті тільки тим, що їх ціна куди більша. Але змобілізовані не тільки репортери. Письменники з голосними й відомим іменами, як Ромен Роллян, покійний Барбюс, Мальро, Гайнріх Ман або Фойхтвангер є по суті стипендистами ГПУ, що щедро оплачує „моральні“ услуги тих друзів за посередництвом Державного Видавництва.

Інакше, але трохи краще стоять справи з провідниками Другого і Професійного Інтернаціоналу. З мотивів дипломатичного або внутрішньо-політичного характеру Лео Блюм, Лео Жуо, Вандервельде і їх прихильники в інших країнах зорганізували в повному змислі змову мовчанки довкола злочинів сталінської бюрократії, так у СРСР, як і на світовій арені. Негрін і Прієто це прямі співучасники ГПУ. Все те—під прапором оборони демократії

Ми знаємо: ворог сильний, він має довгі руки, в його кишенях дзвенить золото. Він закривається авторитетом революції, що її душить і безчестить. Але ми знаємо й інше: як не сильний ворог,— він не всесильний. Без огляду на касу, апарат і фаянгу „друзів“ Кремля, правда почала пробивати собі дорогу в свідомість робітників цілого світу. Опянений безкарністю Сталін явно переступив ту границю, що її диктує не переступати осторожність найбільш упривілейованому злочинцеві. Обманювати так підло можна тільки тих, що самі хочуть, щоб їх обманювали: до тієї категорії належить чимала група двозначних світил. Але маси не хочуть, щоб їх обманювали. Їм потрібна правда. Вони її добиваються і вони її добються.

Незв'язаний більше ніякими принципами Сталін, переступив останню границю. І в цьому власне його слабкість. Він може ще вбивати. Але правди він не спинить. Тривога чимраз більше опановує робітників, комуністів, соціалістів, анархістів. Вже й союзники Сталіна з Другого Інтернаціоналу починають із страхом глядіти в бік Кремля. Вже багато літературних „друзів“, осторожно відходять і ховаються під крила „невтральности“. А це між іншим тільки початок.

Гнат Райс не останній, що виніс на денне світло сталінські злочини. Арештовані в Швейцарії і Франції вбивники Райса багато розкажуть. Тисячі революційних добровольців із Еспанії рознесуть правду про катів революції по цілому світі. Думаючи пролетарі питають себе: навіщо те все, кому служить та безпереривна черга злочинів? І в голові родиться відповідь: Сталін приготував свою „коронацію“ на руїнах революції і на трупах революціонерів.

Бонапартистична коронація Сталіна повинна зійтися з його політичною смертю для робітничого руху. Треба з'єдинити зусилля всіх революціонерів, усіх чесних робітників, усіх дійсних друзів пролетаріату для очищення рядів визвольного руху від страшною зарази сталінізму. Щоб досягнути цієї мети, є тільки один шлях: розкрити робітникам правду, без перебільшення, але й без змягчування. Програма діяльності сама собою впливає таким чином із ситуації.

Треба встановити у всіх робітничих організаціях режим рішучого недовіря до всякого, хто прямо або скрито зв'язаний із сталінським апаратом. Від агентів Комінтерну, як безвільних орудій ІПУ, треба все сподіватись всякого віроломства у відношенні до революціонерів.

Треба невтомно збирати друковані матеріяли, документи, зізнання свідків про злочинну роботу ІПУ—Комінтерну. Треба періодично оголошувати в пресі строго обосновані висновки з тих матеріялів.

Треба відчинити прилюдній думці очі на те, що славословна і брехлива пропаганда багатьох філософів, моралістів, естетів, мистців, пацифістів і робітничих „вождів“ в обороні Кремля, під покришкою „оборони СРСР“, є щедро оплачувані золотом із Москви. Треба розкрити тих панів і поставити їх на заслужене місце.

Робітничий рух ніколи ще не мав у своїх рядах такого злочинного, небезпечного, могутнього й віроломного ворога, як сталінська кліка і її міжнародня агентура. Недбайливість і неучасть у боротьбі з ними рівняється зраді. Патетичним негодуванням можуть обмежитись говоруни й ділетанти, а не рішучі революціонери. Потрібний плян і потрібна організація. Треба створити окремі комісії для слідкування за маневрами, інтригами й злочинами сталінців, для остереження робітничих організацій перед небезпекою, треба виробити відповідні методи боротьби найуспішнішою протиакцією і відбою московським гангстерам.

Треба видати відповідну літературу і збирати на неї засоби. Треба в кожній країні видати книжки, що розкривала б до кінця акцію Комінтерну.

У революціонерів намає державного апарату, ні наємних друзів. І тим більше кидають революціонери визов сталінській банді перед лицем цілого людства. Революціонери не зложать рук. Багато їх впаде в тій боротьбі. Але загальний вислід тієї боротьби давно передбачений. Сталінізм буде розбитий, розгромлений і покритий безчестям на завжди. Світова робітнича кляса вийде на широку дорогу.

Політика націоналістичного табору.

І.

Що найбільше характеризує політику укр. націоналістичного табору? Орієнтація на війну проти Рад. Союзу і підчинення тій орієнтації всіх інтересів укр. народу, зокрема на укр. землях під Польщею. Тому стало можливе, що на зах. землях, зокрема у Сх. Галичині розрослися впливи петлюрівщини, ба навіть сказати, що дійсним керівником політики укр. нац. табору в петлюрівщина. По вигнанні з Рад. України і акт з 22. IV. 1920. р. зробив петлюрівщині на довгі роки неможливим поширення своїх впливів у Сх. Галичині і наколиб не поміч папи укр. фашизму Д. Донцова, це не булоби вдалося взагалі. Донцов став першим замаскованим амбасадором і сіячем петлюрівщини у Львові. Його книжка „Підстави нашої політики“ розвивала далше цю політику, що її започаткував акт з 22. IV. 1920 р. В цей спосіб запевнив собі Донцов ласку властимущих і для них і для петлюрівщини почав він наперед у Л. Н. В., а відтак уже у власнім „Вістнику“ поширювати гурра націоналізм і волюнтаризм, стараючись спрямувати всю увагу (енергію) молоді на справи по той бік Збруча, Зелений Клин і взагалі якнайдалше, щоби в цей спосіб відвернути її увагу від дійсности тут. Ясна річ, що Донцов як найстаранніше прикривав своє петлюрівство крикливим „творчим“ націоналізмом. Співпраця Донцова з петлюрівщиною ішла тихо і справно як добре наоливлений мотор. Щойно недавно попувалося щось там у петлюрівсько-донцівському моторі, дійшло навіть до лайки, але не по лінії ідей (Св. Доленга: Донцовщина, Варшава 1938 р. „Не виступаємо проти ідей, які Донцов колюпортує на нашому ґрунті“). З тієї фамілійної дискусії довідалися ми, що ця співпраця Донцова з петлюрівщиною не впливала лише зі самих ідейних мотивів, але що „амбасадор“ не цурався теж і матеріальної „піддержки“ зі сторони петлюрівців, які властиво були тільки посередниками, так би сказати „передаточним пунктом“, бо сама матеріальна піддержка ішла від покровителів. Довголітня праця Донцова промостила петлюрівщині шлях в першій мірі туди, де вона сама не дісталасяб ніколи, а саме до крайніх націоналістів т. зв. 105%. Нині петлюрівщина не потребує вже посередництва Донцова. Нині вона має у Львові своїх явних—незамаскованих уже як Донцов—агентів, що по довголітній розкладовій роботі Донцова перебрали керму політики укр. націоналістів у свої руки.

Це вони надають сьогодні напрям усім цим „Голосам“, „Авангардам“, „Гомонам“, „Новим Селам“, „Геть з большевизмом“, „Дешевим Книжкам“ і т. д. Маючи безпосередній доступ до 105%, не потребують уже петлюрівці посередництва Донцова і тому підтяли йому дещо крила. Його самопевність, зарозумілість, автократизм драгували вже петлюрівців і для того дали йому по пальцях.

Та в вже познаки, що мимо фамілійних пригадок проте, як то Донцов вислугувався австрійському штабови, як виступав проти самостійности, як побирав якісь там „пособія“ і т. д. — петлюрівська фамілія знову помирилась з Донцовим, бо цеж „не квестія ідей“.

Ця частина укр. націоналістичного табору, що виросла під крилами Донцова, всі ті т. зв. 105% творять сьогодні під фактичним керівництвом петлюрівщини найбільш боєвий відділ укр. фашизму, що його завданням в не тільки готуватись і цькувати до війни проти Рад. України, але громити і оплюгавлювати все що робітниче, вносити розклад в ряди укр. робітника й селянства, цькувати проти працюючих інших націй і поборювати всяку антифашистівську думку. Треба признати, що тут петлюрівці показалися майстрами. Одурманених донцівськими гурра нац. фразами молодих, дуже часто ідейних людей, зуміли вони поставити на свою службу, а тимсамим і на службу своїх покровителів. Найкращою ілюстрацією до того буде хіба історія т. зв. „пресового порозуміння“ з 18. IV. 1938 р. Коли нормалізаційна політика УНДО збанкрутувала і стала очевидним, що маси відвернулися від нормалізаторів, опозиційна група УНДО заінціювала т. зв. „пресове порозуміння“. Що це „порозуміння“ дрятувало польські буржуазні партії, це зрозуміле. Вони воліють мати до діла з розсвареними укр. групами і групками, тому кожде об'єднання чи порозуміння укр. угруповань чи навіть газет в для них небажане, не вигідне і не корисне. І ми бачили як проти того „порозуміння“ з цілою силою виступили відразу укр. 105% націоналісти (хникало на те „порозуміння“ теж і офіційальне керівництво УНДО, але було це попросту з конкуренційних зглядів). З початку дехто не міг цього розуміти. Як-то, укр. 105% націоналісти, які повинніби тішитися зі всякої „консолідації нації“, заверещали на дрібну спробу тієї консолідації на ту саміську нуту, що й ендецьке „Слово Народове“? Явища такі стають зрозумілі аж тоді коли проаналізується всі круті стежки політики укр. 105% націоналізму і відповідно оціниться керівничу ролю петлюрівщини в цій політиці. Петлюрівщині всяке порозуміння по цей бік Збруча не вигідне, бо кожде порозуміння місцевих (не емігрантських) угруповань мусить (хоче воно чи ні) числитися з інтересами населення тут. А це петлюрівщині, а особливо її покровителям небажане і небезпечне. І тому казали вони укр. 105% виступити рішучо проти того „порозуміння“, без огляду на те, що в цьому „порозумінні“ брали участь такі ярі петлюрівці як Дм. Левицький і І. Кедрин.

II.

Центр-такби мовити - укр. нац. табору у нас творить УНДО, яке мимо своєї організаційною слабкості, зуміло захопити керму всіх культ.-освітніх, господарських і кооперативних установ. Впливи петлюрівщини в УНДО були з початку дуже слабкі, бо УНДО рахуючись зі загальними настроями населення дуже обережно виступало проти Рад. України.

Та згодом впливи ті починають зростати. З окрема проф. Смаль-Стоцький через свого швагра Остапа Луцького запрягав до петлюрівців заохопити під свій вплив „Діло“, в якому пером Кедрина почали явно пропагувати інтервенцію, творення леґіонів і т.п. „засадничі речі“. Тодішній редактор „Діла“ Мудрий, знаючі настрої населення, не радо з початку ішов на цю політику, але згодом, коли воля адміністративних властей винесла його на керманича нормалізації, ба навіть надгородила фотелем віцемаршала сойму, став він враз з Целевичем найбільш відданим пропагатором тієї політики. Нормалізаційна політика принесла УНДО-ви посольські мандати, але за те політичний вплив у краї упав цілковито. З тієї причини повстає в провіді УНДО негодування, твориться т. зв. внутрішня „опозиція“, яка рівнож стоїть на становищі нормалізації, але виступав проти методів Мудрого—Целевича, бо ці методи перекреслюють надії не то вже на якісь політичні уступки але навіть на дрібні концесійки. Позиція Мудрого сильно захитується. Тоді організує він з'їзд УНДО, що відповідно дібраний „одобрює“ його політику. З'їзд цей був потрібний теперішньому керівництву УНДО для скріплення своєї позиції супроти „зовнішніх чинників“. Натомість у краю позиція його ослабилася ще більше, бо крім горстки людей, залежних цілковито від тих „зовнішніх чинників“, ніхто, дослівно ніхто, не стоїть за ним і його політикою. Для оправдання своєї нормалізаційної політики приказує провід УНДО др. Лисякови написати брошуру („Наша національна політика і останній Народній Зїзд“), в якій цей намагається вибілити дотеперішню політику УНДО. Суть тієї брошури така: головний ворог це більшовики, найважливішою річю для УНДО це вдержати кооп. та інші економічні установи і підпорядкувати все своїй політиці. Виравді сам др. Лисяк признає, що „наш контрагент ще не готовий“ (стор. 39). (Звати провід УНДО контрагентом це свідома неправда і політичне гохштаплерство, бо його назвати можна найвище Клієнтом, як уже хочеться поминути простішу і вірнішу назву — лакей), але політика цього „Контрагента“ геніяльна. Доказом того має бути те, що „всі головні лідери і головні діячі (Кооп.-освітних, с.-госп.) діянок нашого збірного життя — якраз є членами нашого політичного проводу, є членами провідної еліти у власній партії, в нашому УНДО. (стор. 41). Це якраз найбільший доказ, бо ці панове саме ради збереження тих посад сидять у УНДО.

Та ні провід УНДО, а тим менше др. Лисяк не передбачували, що вся ця їх „геніяльна“ політика так скоро і так ґрунтовно збанкрутує. Прийшли події, що ще яркіше підчеркнули забріханість нормалізаторів. Прийшов Золочів, розв'язання „Союзу Українок“, „Сили“, вивласнення площі „Сокола Батька“, заборона ювілейного здвигу „Прогресу“, цілковите відсунення укр. селянства від парцеляції, Гриньки, „загородова шляхта“, відокремлення Лемківщини і ціла маса благодатей,

що щодень сипляться як з рога обилля. Дотепер провід УНДО оправдував свої неуспіхи „протиділанням польського громадянства“, стараючись вмовити, що уряд усе таки іншої думки.

Проводові УНДО горить уже ґрунт під ногами. „Внутрішня опозиція“, бачучи настрої мас, натискає все більше. Щоби рятувати ситуацію провід УНДО оголошує 7. травня декларацію в якій явно признається до банкруцтва своєї дотеперішньої політики. І як смішно виглядає по цій декларації брошура п. Лисяка!

В звязку зі зазіханнями Гітлера на Чехословаччину виплила знова на овид квестія нац. меншин. Навіть для чисельно слабкої польської меншини в Чехії жадають повної автономії. Провід УНДО примушений теж видвинути справу автономії для укр. земель у Польщі. 21. травня видає в цій справі заяву. Та він зовсім не думає змагатися за неї, він не думає робити труднощів властимуцим - як це зрештою призвело й „Газ. Польська“. І мимо цих двох декларацій залишиться гонима лінія політики проводу УНДО „без жадних засадничих перемін“, як це писав у своїй брошурі др. Лисяк. А основою цієї політики була й остається „антитеза двох бльоків: большевицького і протибольшевицького“ (стор. 23).

І так як 105%, так теж і УНДО підчиняє цій політиці всі інтереси укр. населення по цей бік Збруча.

III.

Наростаюча фашизація укр. дрібноміщанства і його інтелігенції знайшла своє організаційне оформлення у Ф. Н. Є. Нова ця партія намагається на гітлерізьський взір завести нові організаційні форми. На чолі стоїть „вожд“ б. ученик Донцова Дм. Паліїв. Штаб ФНЄ по словам папи укр. націоналістичної хаотики Донцова „се усі „безпритульні“, що наживали п'ятами з ріжних партій“. Найблищими дорадниками „вожда“ є пан Іванейко, довголітний ученик і співробітник Донцова і недавній ще сталінський, „достойник“ С. Волинець. ФНЄ ввела денунціяцію, брехню і клевету в укр. життя і взагалі такі методи, яких соромилися навіть хлібоїди і „Селянин“. Вона теж перша ввела культ палки і ножа в політичну боротьбу і перша почала послуговуватися тим. Завернула від цих методів, аж тоді, коли палки й ножі їх політичних противників почали перемагати їхні.

„Вожд“ і його штабовці намагаються всіми засобами внести розклад в ряди укр. робітництва, організуючи з люмпенпролетаріату т. зв. „робітничі дружини“ що мають стати „боевими когортами“ укр. фашизму. Цими справами завідує в „штабі“ спец сталінської школи С. Волинець.

Політично ФНЄ нині ще не дуже ріжниться від „опозиції“ УНДО. Лучить їх спільна мрія „походу на Київ“. Тут „вожд“ лишився при своїх старих поглядах з часів коли сам ще був у Ц. К. УНДО. Ще те-

ді видвигнув тезу, що існує боротьба двох світів білого і червоного і що місце укр. буржуазного табору по стороні білого-дарма, що по тій стороні стоїть і Польща. В тому „вожд“ стоїть і нині на цій самій платформі, яку з'ясував у своїй брошурі др. Лисяк.

Це, що ФНЄ замість петлюрівщини вихвалює гетьмана Скоропадського, не має великого значіння. Чи гетьман буде підпорядкований „вождови“, чи навпаки, цього ще здається „ідеолог“ ФНЄ п. Іванейко не рішив. Преса ФНЄ займається розкладовою роботою серед деякої частини укр. робітництва і вихвалюванням Гітлера. Хвалять очевидно не за дурно. Подібно як Донцов, 105% і УНДО старається ФНЄ рівнож всякими пустими фразами відвертати увагу мас від політичних справ тут. Конкретної програми ані розв'язки пекучих справ тут ФНЄ взагалі немає. Можливо, що спекулянтські нахили „вожда“ заведуть ФНЄ на якісь комбінації для придбання посольських мандатів та посад.

Працюючі однаковож мусять здати собі справу, що ФНЄ, хоч сьогодні ще дуже кволий, в все таки дуже небезпечним загоном укр. фашизму.

IV.

Про політику УСДП і УСРП писали ми вже в попередніх числах „Ж. і С.“

Остаються ще клерикальні угруповання, які по суті піддержують політику УНДО, орієнтуючись одні на офіційний провід, другі на опозицію. Однаковож викладником усіх укр. націоналістичних угруповань є інтервенція проти Рад. України і боротьба з усім що робітниче й протифашистівське тут.

Українське робітництво та їхні організації в Канаді.

(Стаття надіслана — продовження) *)

Велика більшість не організована. Щоб не помилитися і не переборщити, то найбільше можна поставити коло 30 тисяч зорганізованих в різних освітніх та за-помогових товариствах. З запомогових організацій є дві організації, що начисляють по яких 4—5 тисяч членів. Одна „Взаїмна Поміч“ є під контролею націоналістичних лідерів, а друга Робітниче Запомогове Товариство під контролею сталінських бюрократів. Є ще кілька менших організацій, але вони більше місцевого характеру, а не всеукраїнського.

З освітніх організацій є Союз Українських Самостійників з своїм органом „Український Голос“, УНО, яке об'єднується з ОУН та Стрілецькими Громадами з органом „Новий Шлях“. Ця організація зросла після того, як Сталін почав на Рад. Україні проводити свою різку політику супроти українзації. І, коли вони ніякі пішли на масу, то це завдяки сталінській політиці. Їхнє становище є чисто фашистівське, хоч гасло своє мають визволення України власними силами, то в своїй газеті вихвалюють вождизм Гітлера, Мусоліні Франко. Настроєні проти робітничого руху. В їхніх рядах немало є бувших сталінців.

*) Гляди ч. 7—8. „Ж. і С.“

СУС так само веде політику визволення України і цілим авторитетом для нього є покійний Петлюра. Їхній клич: Нез. соборна Україна. До робітничого руху займають „нейтральне“ становище, а опліскують в Канаді той уряд, який є при владі. Ще є маленька групка гетьманців і видають тижневик „Український Робітник“.

Товариство Український Робітничо Фармерський Дім начисляє в своїх рядах поперх три тисячі членів і органом своїм має „Народну Газету“, що попередньо має назву „Українські Робітничі Вісти“. Це Товариство є найбільше зцентралізоване і є вповні під контролею сталінців. Воно має по цій Канаді коло 70 будинків, в яких є хори, оркестри і діточі школи. Також при цій організації існують жіночі і молодечі секції. Створено ним ще одну організацію Товариство Допомоги Визвольному Рухові (тодовирназу) яке збирає тисячі доларів ніби на допомогу політв'язням в старому краю. Але чи багато політв'язнів доставляє цю допомогу, то про це в цій статті говорити небудемо. Колись пізніше в'яснимо й цю політику.

Треба визнати, що доки ще прийшла теорія народних фронтів і доки на Радянській Україні розвивалася дійсно українська культура за часів Скрипника, то ця організація тішилася великою симпатією серед українських трудящих мас Канади. Вона і була одною з найсильніших українських організацій в Канаді. Вона зводила завзяту боротьбу з реакційними елементами і її члени були активними у вській класовій боротьбі. Але від смерті Скрипника, а опісля різні чистки в СРСР, розстріли, арешти привели її в застій і нині вона стала чисто сталінською організацією, яка й далі прикривається революційним плащиком, але ця революційність полягає в обманстві народних фронтів. Залицяються до всіх і вся, але вони себе так скомпромітували, що всі націоналістичні організації дають їм копняка за копняком.

Нова Організація Союз Українських Організацій і газета „Вперед“.

З початком 1936. року появилася перше число нової робітничо фармерської газети „Правда“ і в той самий час створено нову організацію з назвою Федерація Українських Робітничо-Фармерських Організацій. Ця організація існує ще не сповна два роки і треба признати є ще, так би сказати, в стадії розвитку. Кількістю членства не є ще надто велика. Але її орган „Вперед“ передтим „Правда“ за короткий час здобув собі досить велику популярність, не тільки серед українського робітництва в Канаді, але і в Сполучених Державах.

Як ця організація створилася? Які причини на це були? З кого вона складається?

Основоположники цієї організації і цієї газети є товариші робітники, які майже всі були довголітніми членами згаданих вище організацій ТУРФДім, РЗТ і Тодовирназу. Вони не тільки довголітні члени, але вони і основоположники та будівничі тих організацій. Більшість з них належали теж до Комуністичної Партії Канади.

Коли 1933. року поповнив самобійство Микола Скрипник, а опісля арештовано письменника Ірчана і замордовано Івана Сембая, який був в Канаді добре знаним і був першим організатором Тодовирназу, якого канадські власти віддепортували до СРСР разом з його дружиною і дочкою. (Ірчан теж був довші роки в Канаді і редагував жіночий журнал „Робітницю“, який вже тепер сталінці зліквідували). А вслід за цим пішли масові арештування на Україні українських письменників і комуністів з ласки Постишева, то гурток товаришів в центрі домагалися в'яснення оцих подій в газеті і публично.

Ця боротьба йшла в нутрі коло два роки. Почалася вона в самому центрі в центральних комітетах. В центральному Комітеті ТУРФДім виступили з домаган-

ням т. т. Д. Лобай, Т. Кобзей і С. Хвалібога. Д. Лобай був довголітнім редактором „УРВ“, Т. Кобзей був секретарем Центрального Виконавчого Комітету ТУРФДім а С. Хвалібога контролером. В головному Заряді РЗТ виступили з домаганням вияснення цих справ т. т. М. Смит, Т. Пилипас, М. Кащак, товаришка О. Кобзей і секретар О. Хоміцький.

Т. К.

Вісти зі світа.

Зі спроб відбудови незалежного робітничого руху. Ми згадували вже, що в днях 19—24, лютого ц. р. відбулася в Парижі Міжнародня Пролетарська Конференція, яку скликало Лондонське Міжнародне Бюро Революційної Соціалістичної Єдності. На Конференції заступлені були такі організації: Швецька Соц. Партія, Англійська Незалежна Робітничка Партія, Великобритійська Соціалістично Революційна Партія, Еспанська Робітничка Партія Марксовської Єдності (ПОУМ), Італійська соціалістична Партія Максималістів, Німецька Соціалістична Робітничка Партія (САП), Німецька організація „Норд Вер“, Робітничка Партія Палестини, Голяндська Революційна Соц. Ліга, Марксовська Партія Греції, Палестинська Революційна Партія „Кібуц Арці“, Французька партія Пролет. Єдності, Французька Незалежна Соціалістична Молодь, австрійська робітнич. організація „Дер Функе“, чехословацькі Незалежні Комуністи, Міжнародня Комуністична Опозиція, що має свої секції в Німеччині, Америці, Данії і Чехословаччині, Робітничка Партія Полудн. Африки, Сенегальська Ліга захисту чорних, Індонезійська Колоніальна Унія, Нід. Унія визволення Мадагаскару, Роб. Союз Пондічері.

Свою солідарність з конференцією висловили письменно: Всеіндуська Соц. Партія, та роб. партія „Північноафриканська Зірка“, яка об'єднує тубильців Альжиру, Тунісу і Марока.

Румунська Соц. Унія, Болгарські Незалежні Соціалісти і Польська Незалежна Соц. Партія повідомили, що із незалежних від них причин делегатів вислати не могли.

Делегатів Українців на Конференції було двох: Вол. Винниченко, що заступав ФУРФО (тепер СУО) Америки й Канади, та С. Тупицький, від Укр. Партії соц. революціонерів.

Резолюції конференції вийшли недавно окремою книжкою в англійській мові п. н. „A new hope for world socialism“. В резолюціях цих читаємо: „Капіталізм є глибоко захитаний в своїх основах і б'ється в корчах гострої кризи... Людство в добі між двома світовими війнами... Наростаючий нелад в капіталістичному світі створює нагоду до того, щоби робітництво прямувало до соціалізму. Але нажалі, міжнародній робітничий рух неспосібний використати цієї нагоди. Найбільша відповідальність за цю злиденну ситуацію паде на II. і III. Інтернаціонали, які оба відійшли від принципів революційного соціалізму. Вже давно провід II. Інтернаціоналу став співробітником штабу світового капіталізму. Це ті реформісти, що втягнули маси в останню світову війну і віддали неопітиму прислугу буржуазії здавлюючи перші бурюни світової революції... За останні роки Комуністичний Інтернаціонал через свій союз з буржуазною клясою в лоні „народних фронтів“ і через покинення своїх революційних позицій, почав систематично принаровлюватись до погубної платформи і методів II Інтернаціоналу, які він п'ятував раніше. В цей спосіб зійшов він на рейки реформізму і соціалпатріотизму... Робітничий рух мусить навчитись сам вийти з цього положення. Мусить створити Інтернаціонал, який прийме в програму революційного марксизму і ті методи, які розробив і випробував у рос. революції Ленін, бо лише тоді спроможеться іти на здобуття влади... III. Інтернаціонал став реформістичною організацією та „інтернаціональним“ знаряддям реакційної сталінської бюрократії. Революційні сили, які ще до сьогодні перебувають в лавах III. Інтернаціоналу можуть бути корисні робітничому рухові, коли органічно пірвуть з реформізмом

Комінтерну через повалення сталінського проводу Компартії СРСР та маріонеток у проводі Комінтерну та його секцій, через виключення всіх контрреволюціонерів, що попричіплювалися в акціях „народних фронтів“, через поворот до марксо-ленінських принципів, через введення повної демократії в Компартії СРСР і в Комінтерні... Головним завданням, наказом б'жучої хвилі є збирати і об'єднувати на основах марксо-ленінських принципів всі сили, що готові вести револ. боротьбу проти всіх імперіялістів, як фашистівських, так і „демократичних“, проти капіталістичного визиску, війни і голоду“...

ІПУ схопило секретаря IV. Інтернаціоналу. В половині липня ц. р. агенти ІПУ схопили в Парижі німецького політ. емігранта Рудольфа Клемента. Клемент був у час перебування Троцького в Франції його приватним секретарем, пізніше обрано його генеральним секретарем Міжн. Роб. Партії, французької секції IV Інтернаціоналу та секретарем IV Інтернаціоналу. Клемент мав дуже важні і компромітуючі документи для уряду СРСР і Комінтерну. Агенти ІПУ схопили Клемента, щоби унешкідливити його на передодні процесу проти еспанської ПОУМ, що має відбутися в Барселоні і який еспанські сталінці аранжують на подобу і методами „славних“ московських процесів. Головним організатором схоплення Клемента має бути Ж. Дюкл, секр. французької сталінської компартії. Тіло Клемента знайдено в ріці Сені заштителюване без голови.

Розлам у французькій соціал-демократії. У французькій соціал-демократичній партії дійшло до остаточного розламу. Виступила група Марсо Півера, яка весь час гостро критикувала провід партії з Блюмом на чолі за його політику „народного фронту“, називаючи цю політику політикою зради робітничої класи. Група Півера відбула в половині липня організаційний конгрес, на якому оформилася в окрему т. зв. Соціалістичну Робітничо-Селянську Партію. Нова партія заявила проти „народного фронту“. В конгресі нової партії взяли участь представник англійської незалежної партії праці та представниця еспанського ПОУМ.

Смерть Отто Бауера. Дня 4. липня ц. р. помер на еміграції в Парижі провідник австрійської соціалдемократії Отто Бауер. Був він представником т. зв. австро-марксизму, т. зв. становив зі своєю партією до певної міри ліве крило в II Інтернаціоналі. Після війни якийсь час працював у міністерстві закордонних справ австр. республіки. В часі лютневого повстання 1934 р. у Відні проводив робітниками, але своєю опортуністичною тактикою зволікання не мало причинився до розгрому повстання. Після повстання переходить до Чехословаччини, а звідси згодом переноситься до Парижа. Був видагним с. д. публіцистом і теоретиком. З його більших праць слід згадати книжку „Національне питання і соціалдемократія“. В публіцистиці любив заслонювати свій власний і своєї партії опортунізм і реформізм лівою фразою.

Арештування Крупської. Преса потверджує вістку про арештування Сталіном вдови по Леніні Н. Крупської. Крупська від кількох літ відсунулася була від політичного життя, але цього було ще за мало Сталінови. Він взявся за фізичне винищення всіх революціонерів і не може поминути Крупської. Вона тимбільше невігідна для Сталіна, що багато знає і тямить ще з тих часів, коли Сталін був дуже дрібною і скромною фігурою в рев. русі і в партії.

На приказ Сталіна арештовано її, а що сильно захоріла, поміщено її під сторожею ІПУ в одній зі санаторій. Обвинувачує її Сталін у тому, що в порозумінні з Троцьким... приспішила смерть Леніна (!!!) Шеф ІПУ Єжов заявив, що тільки „з пієтизму“ до Леніна він не поставив її відразу перед суд Колегії ІПУ.

Чан-Ку-Фенг і сталінська преса. Кільканацятьднівні рядянсько-японські бої о Чан-Ку-Фенг на Далекому Сході, в яких згинуло біля 3.000 радянських воїнів не удостоїлися за весь час їх тривання навіть згадки в радянській пресі. Бо аж

по закінченню конфлікту появився в радянській пресі короткий комунікат про „ліквідацію конфлікту“ і про дві розмови Літвінова з японським амбасадором у Москві Шіґемітсу. Про бої і про жертви найменшої згадки. Видно, що на думку сталінського апарату радянському громадянству про ці події знати було не треба“.

„Крапка над і“ - укр. фашизму. Укр. фашизм, що по приході до влади Гітлера в Німеччині з таким великим розгоном ринув був на безкритичне укр. дрібноміщанське гуляй - поле, дуже скоро і щораз більше почав занепадати. І не дивниця. Штучний твір, насаджений і „підливаний“ чужою рукою не міг розвинутися на тій вузесенькій і капарній до того базі, яку мав він до розпорядимости на наших землях, відразу почав хворіти і то з усіми познаками старечого висилення. Як „модний рух“ захопив був і він з початку здеклясовану інтелігентську молодь та верхні шари зdezорієнтовеного і здеморалізованого села, яке взагалі дуже скоро пришпилюється до всего що „модне“ і ще скорше втікає до „ще моднішого“.

Натровлюваний і спомаганий тієюж чужою рукою кинувся він „очищувати прифронткову полосу“, т. зн. розгромлювати останки укр. рев. роб. руху, що оцілили були ще після не менш погромницької руки сталінської бюрократії. Жертвами розгулу укр. фашистівської чорної сотні на протязі 2 літ впали сотки діячів в укр. роб. руху, постріляні зза плота, порізані ножами, помордовані колами. Але діставши згодом тут і там прочухана від робітників, фашистівські „герої“ дуже скоро закидають цей менше безпечний „зовнішній фронт“ і в спокої починають викидати заплати, спрямовуючи зір на провід. А там від самого майже початку почала від голови смердіти фашистівська рибка. „Вожді“ почали жертись між собою за право на „фірерство“ т. зн. за право розпоряджати й розпреділювати ті охлапи, що міжнародній фашизм за вірну службу кидав своїм укр. наймитам. Пішли внутрішні сварні, гризні, а згодом прийшла черга на ці самі ножі, палки, револьвери, Счинилася така суматоха, що в ній перестали вже розбиратися й самі укр. фашисти. Фашистівська „Назустріч“ з 15 червня ц. р. роздираючи шати над безголов'ям у фашистівському таборі в статейці п. н. „Крапка над і.“ в цей спосіб змальовує ситуацію у власному таборі:

„В ідеології українського націоналізму починаємо спостерігати з кожним днем що раз-то більше зрізничкування. Та це було б іще півбіді. Але, разом із потрібним та конечним розроблюванням його ідеологічних підстав, його духової структури і світогляду, разом із розвитком програмовости, яка хоче перевести дотеперішню боротьбу переважно за духовість — також на боротьбу за опанування матеріального світа — спостерігаємо, як ростуть групи, групки, каплички, з менш чи більш місійними претенсіями голосити єдину і виключну правду, яка, розуміється, є лише в них. Тут властиво не булоб також нічого надто загрозливо: і французький соціалізм та націоналізм, і мовнічого надто польський рух (який біс серед нього розізнається?) дають масу

розгалужень та відтінів, масу взаємних суперечностей, що кажуть їм гризти одне одного. Але над ними існує один надрядний чинник: держава. В нас та атомізація викликає великий знак запити. Тут не йде про еклєктичне згуртування всіх в одну отару, під один ідейний мундур — іде про те, що люди, запалені однією ідеєю — готові пожертви себе разом з косточками і копитами. Не будь над ними чужого надрядного чинника, все те полізло б собі з ножами до горла, під тими ж самими прапорами, з тими самими знаками на шапках і з тими самими піснями. Одним словом — український націоналізм починає переживати добу, мов би скопійовану з теперішньої большевицької: доби самопожирання.

Справи зійшли на речі зовсім другорядні. Коли подивимось на Марсове поле українського націоналізму — бачимо звичайне подвір'ячко з ганделесами. Конкурентційні бійки, галас проповідників, що виклинають на саме дно пекла своїх учорашніх і найщиріших однодумців та однокашників, гам, брязк, лемент, карузеля і ярмарок ідей. Ідейні обарінки, пофарбовані рожево аніліною патріотизму, продають в кожному заулку. Магіки перед своїми будами виголошують формули таємних цитат та закликають, і, сівши при касі, продають правовірним білети вступу у свій храм-буду. Людина, що стоїть від ранку на одній нозі, викликає загальний подив і признання за силу характеру і рекорд... Націоналістичні католики, евангелики, православні і т. д. розпродують ніклеві медалики зі своїми святими і молитовники своїх правд. Що Бог є — всі погоджуються. Але ніхто не вважає суперника гідним Його почитати!

Один стоїть на голові, другий ковтає вогонь, третій з піднятою рукою — в кого істина?

У цьому галасі сама Ідея відіпхнута в кут і витирає там порох. Транспаренти двадцяти виключних правд закрили її зовсім і вона заплуталася у своїй ході в їх шматтю. І вириває мимохіть питання; чи коли вона як у 1917 р., стане знов у якусь буремну ніч в окопах, вдивляючись зпід чорного каску у тривожну пітьму, де чаїться ворог — стане хто біля Неї праворуч і ліворуч? Ця єдина правда якось дивно загубилася. Та й як мають стати обабіч Неї ті, що звать самі себе ворогами?"

Думаємо, що заки дійде справа до „буремної ночі“ відроджений укр. пролетаріят поставить над отсим фашистівським безголов'ям не тільки крапку, але й хрестик.

ФНЄ-ївські друзі голубівщини. Наша замітка про маневри коломийської сталінської голубівщини викликала репіт не тільки з боку голубівщини, але також і з боку їх природнього союзника ФНЄ. Палі-

ївські „Українські Вісти“ накинулися відразу на наш журнал тою самою голубівською лайкою, що й „Сел. Вісти“. З приводу того, кількох наших читачів звернулося до нас зі запитом, як розуміти цю „наглу і дивну спілку“ Сел. Вістей з ФНЄ. Відповідь цим нашим Читачам почнемо з того, що спілка ця не в ніякою наглою, і тимбільше „дивною“. В розгромлюванню і деморалізованню укр. робітничого руху і сталінізм і фашизм, це природні союзники. Обом їм залежить на тому, щоби того руху не було, оба вони клеймують кожний прояв його відродження як „троцькізм“, знаючи що тільки серед загального розбиття і дезорганізованя зможуть вони жирувати на робітництві.

Крім цього, усі т. зв. референти робітничих справ ФНЄ самі вийшли зі сталінської школи і сталінських лав і при гітлерівській „раціонсцетлі“ не без жалю й до тепер згадувати мусять обильний сталінський „котьолок“ з якого до недавна сьорбали вони разом з коломийськими „трудовами інтелігентами“. Цей сантімент до „котьолка“, як також непевність „чия візьме“, це речі, що у того роду публіки сильно затіснюють дружбу.

Новий часопис. У Станиславові почав виходити за підписом В. Проціва „робітничий“ двотижневик „Народній Голос“.

Нові вибори. Дня 13. вересня настушило розв'язанне польського сойму й сенату. Нові вибори без зміни виборчої ординації визначено на 6. і 13. листопада. На кінець біжучого року випадають і вибори до сільських і міських рад.

Голуба „етика“ „Сел. Вістей“. „Коли я возьму твою жінку, це найвища шляхотність, коли ти мою—це останнє лайдацтво!“ Цю оригінальну „етику“ неслухно здається приписує європейська фама африканським муринським племенам, бо по суті першими, що стисло стали придержуватися її, це наскрізь європейські племена сталініцв, а на п'єдестал культу вивіндували цю „етику“ теж хіба не мурини, а таки наші коломийські сталінські годованці зі „С. В.“ і УПНС.

Бо коли вони від самої появи „Ж. і С.“ цькували і накликували проти нашого журналу всіх можних світу від „папаші“ Сталіна почавши, а на польському стійковому скінчивши — то це було для них у найбільшому порядку. Коли натомість ми „поважилися“ розшифрувати їхній маневр псевдо-бунту проти „батька народів“ (обрахований, як показалося, на те, щоби на цю вудочку зловити дещо дезорієнтованої сільської бідноти і „преподнести“ її в дарі томуж „ясному сонечку“ в формі мощно дутої „великої“ й „незалежної“ народньо-фронтвої УПНС) і назвали по імені, т. зв. черговою сталінською спекуляцією — то це знову стало відразу в очах коломийських „джентельменів“ „плюгавим, гидким і т. д. троцькістівським донощицтвом“, „провокацією“ і взагалі чим тільки хто захоче. В т. зв. „спільному комунікаті“, який з приводу того нашого „злочину“ сплотив „начредактор“ Голуб „спільно“ з „генсеком“ Голубом серед потоків брудної ехт-голубівської лайки пробивається одно: як то можна тому „незалежному“ (клякайте народи!!!) Голубові (в „комунікаті“ через помилку: рухові) причіплювати „сталінського стемпля“. На доказ тіві своїй „незалежності“ оферує п. Голуб навіть „почтові та інші“ квіти в тій очевидно вірі, що деякі такі „ще інші“ квіти належно збережені і заховані даними „установами“ і скоро світа не побачать. Звичайно, нам до квітів його „незалежності“ діла ніякого. Знову-ж що до того „сталінського стемпля“, то його не ми йому причіплюємо, а причіплює він собі його все сам. Про

це переконавсяби він наглядно, якби так змотів деколи перекарткувати свій власний „орган“. В кожній стрічці знайшовби він виключно і тільки виключно і сталінську лінію і сталінське наставлення і сталінський жаргон і сталінську демагогію і „п'яту колонну“ і сталінський страх перед „ворогами народу“ і клеймування усіх соціалістів, що не на сталінському „пайку“ троцкістами і т. д. Богато мігби вчитати п. Голуб з кумпанією з власного таки „органу“ і тоді пізнавби, що цю сталінську стампілю тільки вони самі відчепити від себе можуть. Що не захочуть вони робити цього, це більше ніж певне, особливо тоді, коли ця стампіля дає їм і цю їх „незалежність“ і цю „самовистарчальність“.

УПНС. Коломийські політичні спекулянти зі „Сел. Вістей“ заложили в липні ц. р. нову партію, яку назвали Українською Партією Незалежних Соціалістів (УПНС). „Незалежною“ своєю партію назвали вони мабуть тому, що вона дійсно незалежна від дуже багатьох річей. В першу чергу незалежна вона зовсім від усякого соціалізму. Її „програмовий маніфест“ це плитка демагогічна водичка нашошена живцем з недавньої ще кринички „Волі Народа“ й „Сельроба“. Земельна справа поставлена зовсім не по соціалістичному. В програмі брак становища до таких справ як війна, імперіялізм, робітничі Інтернаціонали і т. д. Дальше ця партія незалежна від укр. робітництва й селянської бідноти. Об'єднує вона сталінські недобитки з укр. напів інтелігентського люмпенпролетаріату („трудоі інтелігенти“ в роді Голуба) та „хлопських філософів“ з недавнього Сельробу. „Штандаровим мужем“ тієї „партії“ поставлено С. З. напівграмотного 80 літнього здитинілого старика, поза плечима якого всі оті „трудоі інтелігенти“ мають проводити роботу дальшого дискредитування укр. роб. руху.

Потреба створення на наших землях дійсної марксівської соціалістичної партії дуже пекуча і велика. Але нею не є і не може бути УПНС. Є це сталінський зліпок, обрахований виключно на те, що щось там нібито робиться. Укр. робітнича партія мусить бути ділом укр. робітників, а на політичних аферистів.

Переписка Редакції.

До всіх читачів і передплатників у Канаді. Тому, що гроший складаних для нас в Адміністрації бувшої „Правди“ ми не одержали, просимо слати всякі гроші безпосередно до краю на адресу: „Żytia i Słowo“, Drohobycz, Poland, Europe.

Тов. Вал. — Львів. На прес. фонд 1·10 зл.

Всім, що прислали на прес. фонд „Ж. і С.“ щиро дякуємо.

Тов. „Родом з Покуття“ — Торонто. Ваші влучні замітки про „програму“ УПНС і саму УПНС використаємо. Подайте свою хатню адресу.

Тов. В. — Станиславів. Інформації одержали. Дякуємо. Чекаємо дальших Ваших листів.

Тов. Ломб. — Париж. Лист з 2. VIII одержали пізно. Причина: „poste restante“. Статтю про поневолення молоді в націонал-соціалістичній Німеччині помістимо в наступному числі.

Тов. Об-тор. — Прага. Ждемо від Вас листа.

Передплата в краю: 2 зл., за границею 1 дол. ам.

Видавництво „Життя і Слово“ Дрогобич. — — За редакцію відповідає І. Юрків.

Друк Графічного заведення і виробу печаток Й. Мецгера в Самборі.